MILJØRAPPORT 2022

Statskog
vi gir deg naturen

Statskog er Norges største skogeier med bærekraftig og effektiv utnyttelse av fellesskapets verdier som hovedmål. Gjennom sertifisering og høyteknologisk drift bidrar vi til at norsk skognæring er en sterk og viktig brikke i klimaløsningen. Vår virksomhet skal bidra til økt effektivitet i samarbeid med andre aktører.

Statskog deler informasjon, kunnskap og verktøy for å styrke den samlede norske skognæringen og er en aktiv bidragsyter til nasjonal skogbrukspolitikk.

1 STRATEGISKE MÅL

Hovedmål

Bærekraftig forvaltning av statens skog- og fjelleiendommer

- nasjonal og lokal verdiskaping
- grønt karbon og biologisk mangfold
- tilgang til jakt, fiske og naturopplevelser

Delmål for skogbruket i Statskog

- Ha kunnskap om og oversikt over egen miljøpåvirkning
- Forvalte skogen effektivt basert på oppdatert kunnskap og anerkjente sertifiseringsordninger
- Styrke bruk av råstoff fra skogen og verdikjedene innen skognæringen

Rolle

- Ledende på effektiv og miljøvennlig skogsdrift
- Bidra med fagkunnskap og fakta i skogbrukspolitikken
- Bidra til samspill med europeisk skognæring gjennom EUSTAFOR

Tiltak mot 2030

- Øke skogens evne til å binde CO_2
- Tilpasse skogbruket til et endret klima
- Bevare det biologiske mangfoldet i skogen
- Stedstilpasset skogforvaltning som maksimerer verdiproduksjonen
- Bidra til innovasjon og utvikling

2 PRODUKSJON OG MILJØEFFEKTER

Denne rapporten gir deg innsyn i vår miljøovervåking og trenden for de siste fem år. Statskog overvåker all skogbruksaktivitet og har som mål å være fysisk til stede på minst 10 % av tiltakene. Antall drifter og avvirket volum varier mellom år i takt med skogens utvikling. I løpet av 2022 er det gjennomført 258 avvirknings- og 226 skogkulturtiltak.

Stikkprøver	2022	2021	2020	2019	2018
Hogst	32 (12 %)	42 (16 %)	51 (19 %)	37 (19 %)	51 (17 %)
Skogkultur*	21	30	51	37	51
Veiarbeid	2	3	2	1	1
Totalt	**55**	**75**	**104**	**75**	**103**

**Planting, ungskogpleie og markberedning.*

2022 har en markert nedgang i antallet stikkprøver, sett i forhold til 2021 og tidligere år. Årsaken skyldes utfordringer med feltverktøyet for dokumentering og oppfølging av stikkprøver. Dette avviket er håndtert, og selv om konsekvensene ble for lav andel stikkprøver i enkelte geografier er totalen innenfor eget 10 %-mål.

Foto: Torkel Skoglund

3 REGISTRERTE AVVIK

Vi kategoriserer miljøavvik i to typer: Alvorlige miljøavvik som handler om uønskede hendelser i biologisk viktige områder, og øvrige miljøavvik.

Alvorlige miljøavvik	2022	2021	2020	2019	2018
Buffersone mot rovfuglreir	1	0	1	0	0
Tiurleik	0	0	1	0	0
Kantsone	0	0	0	0	0
Nøkkelbiotop	2	1	1	0	0
Verneområde	0	0	0	1	0
Område foreslått for vern	0	0	0	1	0
Andre biologisk viktige områder	0	1	0	0	1
Totalt	**3**	**2**	**3**	**2**	**1**

Statskog har en 0-visjon på hogst i biologisk viktige områder (BVO), og vi har høyt fokus på å gjennomgå årsak til, og forebygge, slike alvorlige miljøavvik. I 2022 har vi registrert 3 uønskede hendelser. Vi har ett tilfelle med hogst inne i en nøkkelbiotop hvor entreprenør ikke fulgte de anvisninger som var gitt av Statskog og leverandør, og hogde uten å bruke pålagte kartverktøy. Entreprenøren ble sagt opp for videre drift på Statskog, og Statskog etablerte en erstatningsbiotop for den delen av nøkkelbiotopen som var hogd. Den andre hendelsen i nøkkelbiotop skyldes hogst av en gammel utblinket hogstrett gjennomført av virkesberettigede i en Statsallmenning. Virkesrett var utblinket før registrert nøkkelbiotop kom på kart, mens hogst ble gjennomført etter. Selve hogsten skjedde i 2019/2020, men ble oppdaget ifm. stikkprøve. Det er gjort endringer i rutiner for å hindre lignede ting fra å skje. Statskog etablerte en erstatningsbiotop for den delen av nøkkelbiotopen som var hogd. Den tredje hendelsen var hogst av en hekkelokalitet for hønsehauk. Selve hogsten skjedde i 2021, men ble ikke oppdaget før i juni 2022 da lokalmiljøet varsler leverandør om at lokaliteten er hogd. Lokaliteten var ikke registrert i offentlige kart, men delt med leverandør fra lokal-miljø. Lokaliteten ble da ikke kartfestet riktig i leverandørens kartverktøy, og Statskog mottok heller aldri informasjonen om lokaliteten før leverandør varslet om hendelsen i januar 2023. Rutiner om datautveksling mellom leverandør og grunneier Statskog er som følge av dette endret og forbedret.

Øvrige miljøavvik	2022	2021	2020	2019	2018
Lover/forskrifter	1	0	0	0	0
Norsk PEFC Skogstandard	9	12	15	8	16
Statskog sitt Miljø og kvalitetssystem					
– System	25	20	47	35	28
– Sporskader	25	34	50	44	102
– Slanger/olje	1	2	1	1	2
– Kvalitet	8	15	19	26	25
– Skogkultur	10	9	3	3	25
– Veg	0	1	0	0	0
Sum	**79**	**93**	**135**	**117**	**198**

Statskogs skogbruk er regulert i tre nivåer; lov/forskrifter, Norsk PEFC Skogstandard og Statskogs sitt Miljø og kvalitetssystem. Det ene avviket på lov og forskrift, er virke som ble liggende ute i skogen for lenge ift. krav i § 12 i Forskrift om bærekraftig skogbruk. Det er en nedgang i rene brudd på Norsk PEFC Skogstandard. Av øvrige avvik på Statskog sitt miljøstyrings-system er det en liten økning i brudd på system, men nedgang i avvik på kvalitet. På øvrige er det mindre endringer, og de funn som er, viser at både Statskog og leverandør har fokus på arbeid med fortløpende forbedring.

Kildene til avvik er egen revisjon, stikkprøver og leverandørenes avviksrapportering. Tabellen viser en nedgang i samlet antall avvik de siste årene. Nedgangen er i sum forholdsvis jevnt fordelt mellom leverandør og Statskog sine funn, noe som sannsynliggjør at årsaken til nedgangen ikke er manglende evne til å registrere avvik i systemene, men en fortløpende forbedring av miljøprestasjon.

4 PLANTETALL

Statskog har gjennom 2022 plantet 1,44 millioner planter. Planting er hovedtiltaket etter hogst og skjer vanligvis om våren og høsten. Plantene stammer fra norske planteskoler og er tilpasset stedet treet skal vokse opp. Statskog har ulik plantestandard i Sør-Norge og Trøndelag/Nord-Norge, og mål om å tilpasse antall planter pr. daa mellom ulike boniteter*. Planting er et viktig klimatiltak og resultatet av kontrollmålinger og rapportering viser at antallet planter pr dekar er godt over minstekrav på alle boniteter. Det har siden 2021 vært et økt fokus på kvalitet på utførelsen av skogplanting, noe som også avspeiles i avvikene for 2022.

**Bonitet er et mål på markas evne til å produser trevirke.*

5 AVSTANDSREGULERING

Statskog har i 2022 regulert avstanden på trærne i unge plantefelt i 4 600 daa. Dette tilsvarer 92 % av målet om 5 000 daa/år, et viktig tiltak i Statskogs mål om å optimalisere skogens evne til å binde CO_2.

6 MILJØELEMENTER

Statskog overvåker utviklingen av avsatt areal til miljøelementer. Her inngår biologisk viktige områder, friluftsområder, kultur-minne og vilt. Antallet avsatte miljøelementer gikk opp i 2022. Størst har økningen vært på avsatte dag- og leikområder til storfugl med over 24 000 dekar. Men det har også skjedd en økning i Statskog sine avsatte områder til nøkkelbiotoper med nesten 5 000 dekar. Også andelen dokumenterte og avsatte områder til hekkelokalitet for rovfugl har økt, denne med ca. 1 300 dekar fra 2021 til 2022.

7 RESTAURERING AV MYR

Restaurering av myr og annen våtmark er et viktig tiltak for å oppfylle Regjeringens målsettinger om reduserte klimagass-utslipp, tilpasning til klimaendringene og bedring i økologisk tilstand. Statskog ønsker å bidra til å nå disse målsettingene gjennom å tilbakeføre tidligere feilslåtte forsøk på skogsgrøfting i myr.

Gjennom en samarbeidsavtale med Miljødirektoratet har Statskog siden 2019 som grunneier bistått miljøvern-myndighetene med å finne aktuelle restaureringsarealer. I 2020 og 2021 ble det restaurert ca. 700 dekar myr årlig, mens det i 2022 ble restaurert 1 064 dekar. Tidligere har alle myrrestaureringstiltak vært i Sør-Norge. Men for første gang har det i 2022 også skjedd restaurering i Trøndelag.

8 SKOGBRANN

Det har vært registrert tre skogbranner i 2022 mot seks i 2021. I 2022 har det vært beskjedne arealer som har brent. Den største på under 40 dekar inne i Hengsvann skytefelt i Kongsberg. Dette er uansett et område som er båndlagt av Forsvaret og ikke er aktuell for skogsdrift. Statskogs varslingsrutiner, avtaler på etterslukking og oppfølging på brann vurderes til å være fortsatt tilfredsstillende.

9 MILJØHENVENDELSER

Antall miljøhenvendelser er svakt nedadgående med 154 henvendelser i 2022 mot 167 henvendelser i 2021. Andelen negative og nøytrale henvendelser er nedadgående, mens positive henvendelser øker. Mesteparten av henvendelsene er ganske generelle og bidrar ikke til å danne et klart mønster. Men innenfor henvendelser som det er mulig å kategorisere, er det en overvekt på henvendelser angående skogvern. Det geografiske området som skiller seg spesielt ut, er Helgeland.

Alle henvendelser er fulgt opp, uavhengig av omfang: Fra besvaring av mindre spørsmål til justering av pågående hogster i møte med ny informasjon.

10 INTERN- OG EKSTERNREVISJON

Det har i tråd med revisjonsplan vært utført fem internrevisjoner i 2022. I disse er det gjort 25 funn, herav 7 avvik. Tilsvarende tall for 2021 var 26 funn, herav 8 avvik.

For eksternrevisjon er det DNV som reviderer Statskog etter ISO 14001 Norsk PEFC skogstandard. Hovedformålet med revisjonen er å bekrefte at vårt styringssystem følger opp standardenes krav. I tillegg blir styringssystemets virkningsgrad evaluert for å sikre at organisasjonen er i stand til å nå de egne fastsatte mål. I tillegg kontrolleres at relevante krav i lover, forskrifter og kontrakter følges. Fokusområde for ekstern-revisjonen 2022 var: «Etterlevelse av Norsk PEFC skogstandard med spesiell vekt på etablering av ny skog inkl. skogkultur. Strategier, planer og tiltak for å sikre «framtidsskogen».

Statskog fikk ingen avvik, 2 observasjoner og 3 forbedringsmuligheter under denne eksternrevisjonen. På hovedområder for forbedring kommenterer DNV:

- Kommunikasjon internt/eksternt av viktige miljøaspekter når det skjer endringer i grunnlaget (eks MiS)
- Vurdere en metodikk som sikrer bedre kontroll med viktige miljøaspekter som drikkevannskilder
- Vurdere innføring av en overordnet kvalitets-/miljøindeks for måling av prestasjon
- Vurdere mer målrettede og effektive opplæringsrutiner for nyansatte
- Identifisering av kritiske prosesser knyttet til anbud for mer effektiv evaluering av tilbud

Av positive indikasjoner kommenterer DNV:

- Vesentlig forbedret anbudsunderlag som igjen sikrer «framtidsskogen»:
  - oppfølging av ny etablert skog (100 % krav til etterkontroll)
  - krav til markberedning
  - innføring av gebyr når leverandør ikke etterkommer/ innfrir krav på viktige områder
- Etablert ny kvalitetsstandard som ivaretar ovenstående punkter på en særdeles god måte
- Alvorlige brudd på Norsk PEFC skogstandard blir fulgt opp på en god måte
- Grundig og god miljørapport
- En vesentlig forbedring av egne prosesser/krav knyttet til etablering av ny skog
- Fastlagt en omfattende og svært relevant målmatrise knyttet opp til spesifikke aktiviteter
- Meget grundig og godt gjennomført interne revisjoner og ledelsens gjennomgang
- Meget grundig og omfattende registrering av eksterne henvendelser/synspunkter på Statskog sin skogforvaltning
- God til-fangst av avvik og derav godt grunnlag for å jobbe systematisk med forbedringsarbeid over tid